

Cím: 5900 Orosháza, Kossuth. u. 3.

Tel: 68/413-696 **Fax:** 68/412-384

E-mail: konyvtar@justhvk.hu

Honlap: www.justhvk.hu **Blog:** blog.justhvk.hu **Messenger:** konyvtar@justhvk.hu

Skype: justhvk **Facebook:** www.facebook.com/justhvk **Twitter:** twitter.com/justhvk

Szöveges beszámoló a Justh Zsigmond Városi Könyvtár 2011. évi munkájáról

Orosháza
2012. március 19.

I./ Feladatellátás, általános értékelés

Az 1997. évi CXL törvény értelmében az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár az országos könyvtári rendszer *közkönyvtári* tagjaként, - a fenti törvény 54. § (1) bekezdése értelmében – a nyilvános könyvtári kritériumoknak megfelelően, *általános gyűjtőkörű könyvtárként* biztosítja a települési könyvtári ellátást.

A 2008-2013 közötti időszak országos könyvtári stratégiai programja – a Portál Program – kimondja, hogy:

„A könyvtári rendszer egésze alkalmas a nyilvánosságra hozott információknak, a felhalmozott tudásnak, valamint műveltségnek a mindenki számára a lakóhelytől és településtípustól független, egyenlő esélyű hozzáférhetővé tételére, elősegítve ezzel a különböző területek versenyképességét, növelve az esélyegyenlőséget, és segítve a leszakadó térségek és csoportok felzárkózását.”

Az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár, - a Portál Programmal összhangban - arra törekszik, hogy Orosháza város, valamint a kistérség lakossága számára a művelődés és a szórakozás fontos helyszínévé váljon és biztosítsa a dokumentumokhoz és az információhoz való egyenlő esélyű, szabad hozzáférést. A könyvtárak küldetése, a vállalt feladatok teljesítése csak a minőségi szolgáltatások megteremtésével, a kistérségi ellátás javításával, a könyvtári technikai és a technológia folyamatos fejlesztésével, a munkatársak rendszeres képzésével, valamint és a könyvtárak közötti szoros együttműködéssel valósulhat meg.

E kell érünk, hogy a könyvtár a művelődésnek, a kikapcsolódásnak és szórakozásnak, az olvasáskultúra fejlesztésének, valamint az élethosszig tartó tanulás támogatásának fontos helyszíne legyen, segítse a digitális írástudás el sajátítását annak érdekében, hogy kialakuljon egy olyan műveltség, amely magába foglalja az alábbi kompetenciákat:

Információs műveltséget

- hatékony és eredményes információszerzést,
- kritikus, értékelő gondolkodást,
- pontos és kreatív információhasználatot.

Önálló tanulás

- a személyes információigény önálló kiszolgálását,
- új ismeretek létrehozását és befogadását.

Társadalmi felelősség

- az információ jelentőségének felismerését,
- az etikus információ- és eszközhasználatot,
- a hatékony csapat- és csoportmunkát.

Ahhoz, hogy a könyvtár a fentebb vázolt feladatait betöltse rendelkeznie kell

- megfelelő épülettel, mely képes a közösségi élet színterévé válni;
- megfelelő minőségű és mennyiségű korszerű informatikai és technikai háttérrel, és a használói igényeknek és elvárásoknak megfelelően gyűjteménnyel;
- együttműködési képességgel a szakmai, társadalmi és civil szervezetekkel,

- megfelelően képzett szakemberekkel (humán erőforrás).

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár Alapító okiratban rögzített alaptevékenységei

- Gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza, és rendelkezésre bocsátja.
- Tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól.
- Biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését.
- Részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében.
- Gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja.
- Közhasznú információs szolgáltatást nyújt.
- Helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt.
- Szabadpolcos állományrészrel rendelkezik.
- Szolgáltató könyvtárként az Orosházi Kistérség települési könyvtárai részére mozgókönyvtári ellátást, a településen folyó főiskolai képzés számára pedig szakirodalmi háttérrel biztosít.

A könyvtár infrastruktúrája, külső és belső körülmények

2007 decemberében jelentős változás történt a könyvtár életében, hiszen fenntartói döntés alapján a Justh Zsigmond Városi Könyvtár átköltözött, az előző évben teljesen felújított, bővített és korszerűsített Petőfi Művelődési Központba, ahol méltó környezetben fogadhatja használóit. A költözés ténye megosztotta a város lakosságát, de mára bebizonyosodott, hogy nem volt rossz döntés. A használók elfogadták és megszokták a változást, a szebb és méltóbb körülményeket.

A könyvtár **bútorzattal** viszonylag jól felszerelt, bár azok egy része régi és kopott. Sajnos a költözködéssel egy időben nem volt lehetőség a bútorzat teljes cseréjére. Ezt az elkövetkező években pályázati források segítségével próbáljuk megoldani.

A gyermekkönyvtárban vonzó és felhasználóbarát belső tér kialakításra törekedtünk úgy, hogy ügyeltünk arra is, hogy ez a belső tér a közösségi programok lebonyolítására is alkalmas legyen. 2009-ben – a gyerekek nagy örömeire – megtörtént a bútorok cseréje, melyek szépek, kényelmesek és funkcionálisan jobban megfelelnek a korosztály igényeinek. A bútorok cseréjét támogató NKA pályázati forrásból arra is jutott pénz, hogy a felnőttek részlegében lecseréltük a nagyon rossz állapotban lévő – balesetveszélyes – folyóiratállványokat is. Ezzel megoldódott a folyóiratok biztonságos használata. A folyóiratállványok alsó részének zárható szekrényiben pedig tárolási helyet is nyertünk.

Megoldódott a **raktározási** problémánk is, hiszen birtokba vettük a Művelődési Ház földszintjén az a gördíthető állványrendszert, amely lehetővé teszi a helytakarékos (tömör) raktározást, és hosszú távon megoldja könyvtárunk raktározási gondjait.

A könyvtárban lévő **eszközök, berendezések** korszerűsítése, azok **karbantartása, felújítása és pótlása** folyamatosan szükséges. Különösen igaz ez a meglévő számítógépekre.

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár informatikai helyzete és a technikai fejlesztése

Jelenlegi számítógépparkunkat 2010-ben, a TIOP-1.2.3 kódszámú pályázat segítségével sikerült felújítanunk és bővítenünk. A TIOP 1.2.3. pályázat keretében kapott támogatási forrás felhasználása – a szerződés aláírása után 2010 májusában elkezdődött és 2010. december 31-ig tartott. A pályázat szakmai és pénzügyi elszámolása 2011-ben megtörtént és a helyszíni ellenőrzés után a visszatartott pénzeszközöket is folyósították részünkre. 2010-ben 10 db számítógépet vásároltunk. A számítástechnikai fejlesztés fontos része volt az elmúlt évben az, hogy a gyermekkönyvtár részére is tudtunk mennyiségi és minőségi fejlesztést végrehajtani azzal, hogy a korábbi 2 számítógép helyett ma már 5 db gépet használhatnak a gyerekek. A mennyiségi változás mellett jelentős volt az a műszaki fejlesztés is, ami által megnövekedett a számítógépek teljesítménye. A gyermekkönyvtárban könyvtáros felügyelete mellett, előjegyzéses módszerrel használhatják a gyerekek számítógépeket, megtanulva a számukra szükséges információhoz való jutás technikáit. Reményeink szerint ebben lesz nagy segítség számukra az a program (a LEX-MAX) program, melynek legfontosabb feladata, hogy a gyermekek számára megtanítsa, az információkeresés technikáit.

A saját számítógéppel érkező könyvtárhasználók Wifi segítségével saját gépeiket is használhatják könyvtárunkban.

Megtörtént az egyik szerver cseréje, amelyhez nagymennyiségű adat- és információátvitelre alkalmas eszközt csatlakoztattunk. Sajnos, a másik szerverünk tönkrement, amelynek pótlása valószínű csak egy újabb pályázat segítségével valósulhat meg.

A TÁMOP pályázat segítségével készül a könyvtár új honlapja, amely egyben kistérségi könyvtári portálként működik majd.

Az informatikai fejlesztés másik nagy előnye volt továbbá az is, hogy a könyvtár munkatársai korszerű, nagy teljesítményű számítógépekhez jutottak. Ez a fejlesztés elengedhetetlen a használók gyors, gyors és minőségi kiszolgálásához.

Személyi feltételek

A fenntartó önkormányzat által engedélyezett létszám 2011. december 31-én 9,25 fő volt. 2011. szeptember 1-től – az éves költségvetési rendeletben előírtaknak megfelelően 5%-os létszámleépítést hajtottunk végre. A könyvtárban nincs betöltetlen, üres álláshely.

2010. október 1-től, határozott idejű munkaszerződéssel, - a TÁMOP pályázatban vállalt informatikai feladatok megvalósításához - 1 fő informatikust alkalmaztunk. Az állás finanszírozása a TÁMOP támogatás terhére történt.

A Justh Zsigmond Városi Könyvtárban dolgozó munkatársak végzettsége megfelel az előírásoknak és a betöltött munkaköröknek. Felsőfokú könyvtárosi képzettséggel rendelkezik a könyvtár minden dolgozója.

A szervezett képzésben való részvétellel az új ismeretek elsajátítása biztosított. Fontosnak tartom, hogy bármilyen szoros is a költségvetés, a továbbképzések anyagi fedezete biztosított legyen, mert csak így tudunk megfelelni az új követelményeknek és a használói elvárásoknak. 2011-ben - a TÁMOP pályázat segítségével - a könyvtár munkatársai hozzávetőleg 30 akkreditált képzésen vettek részt (30-120 órában). A tanfolyamok között volt:

- mentálhigiénés tanfolyam
- az elektronikus dokumentumok feldolgozásához kapcsolódó tanfolyam,

- biblioterápia alkalmazása a könyvtárban;
- andragógia;
- a különféle adatbázisok használata a könyvtári tájékoztatásban;
- A web-es alkalmazások használata könyvtári környezetben;
- 120+60 órás angol nyelvi képzés a könyvtár munkatársai részére;
- konfliktuskezelés

A közfoglalkoztatási programnak köszönhetően folyamatosan foglalkoztatunk könyvtári szakismereteket igénylő és nem igénylő munkakörben dolgozókat. Így volt ez 2011-ben is. Ebben az évben két szakképzett könyvtáros közfoglalkoztatottat sikerült alkalmaznunk, akik nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy hétköznapi munkamenet zavartalanul működjön, hiszen önállóan dolgozat, ezért nem okozott gondot a szabadságok és csúsztatások letöltése. Mellettük volt 2 fő, akik informatikai és számítógépes tudásukkal segítették a könyvtár napi működését, és néhány adminisztrátor és egyéb kiegészítő járult hozzá a digitalizáláshoz, illetve különféle munkaanyagok számítógépes szerkesztéséhez.

A könyvtár munkarendje

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár a hét hat napján tart nyitva. A szabadságok zökkenőmentes kiadása, valamint az év közben elmaradt munkák pótlása miatt - az SZMSZ-ben rögzített módon - minden évben - július 1-től szeptember 1-ig - nyári nyitva tartás szerint dolgozunk, ez így történt 2011-ben is.

Könyvtári gyakorlatok

Szakmai munkánk elismerését jelenti, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan - a főiskola javaslata és felkérése alapján. - 2011-ben két főiskolai hallgató töltötte intézményünkben szakmai gyakorlatát!

Könyvtárunk állományának, a könyvtár használóinak könyv-és könyvtárhasználati és olvasási szokásainak és igényeinek feltérképezése

Gyűjtőköri Szabályzatunk a 70-es évek végén készült, azóta csak kisebb módosítások történtek. Szükségessé vált a gyűjtőkör újragondolása. 2005-ben csak a Gyűjtőköri Szabályzat kereteit határozzuk meg. (A dokumentumok felosztásánál a gyűjtőkört általánosan befolyásoló tényezők mellett könyvtárunk gyűjteményalakító hagyományait, a kialakult szolgáltatási rendszert, és a használói szokásokat vettük figyelembe.)

A teljes Gyűjtőköri Szabályzat elkészítéséhez szükséges:

- a jelenlegi állomány elemzése,
- a használói szokások, valamint
- a dokumentumhasználat felmérése.

A vizsgálat eredményét több szempont alapján össze kell vetni jelenlegi állományunkkal, elvárásainkkal, céljainkkal, hosszabb, rövidebb távú terveinkkel, és természetesen nem utolsósorban az olvasók, könyvtárhasználók igényeivel. Ez a munkát a könyvtár költözése miatt - 2007 december 31-ig - a korábban tervezett időpontot sajnos nem tudtuk megvalósítani.

(Az újabb időpont meghatározásához el kellett végezni a leltárkönyvek és a számítógépes adatbázis egybevetését azért, hogy az adatok rögzítésekor bekerült hibák javításra kerüljenek. A

feladatnak ez a része befejeződött, ma a hibák javítása és átvezetése történik. Csak az állományrevízió befejezése után nem érdemes a leltározást elkezdni

Kistérségi regionális könyvtári-és információs rendszer létrehozása.

Orosháza városnak – ezen belül a Justh Zsigmond Városi Könyvtárnak – az Orosházi Kistérségben betöltött központi szerepéből adóan fel kell vállalni – a kistérséghez tartozó településekkel együttműködve – egy magasabb szintű könyvtári és információs szolgáltatás megszervezését, annak érdekében, hogy:

- Hogy biztosítva legyen a dokumentum-ellátás széles választéka, figyelemmel a felhasználók sokrétű és dinamikusan változó igényeire.
- Az információközvetítés olyan modern módszereit és eszközeit kell működtetni, amely csökkenti a térbeli elhelyezkedés hátrányait, olyan lokális, településen belüli és regionális számítógépes infrastruktúrát létrehozni, ami ezt szolgálja.

Ezeket a feladatokat, - a ma egyébként egymástól függetlenül, rossz körülmények között, meglehetősen behatárolt mozgáskörben dolgozó könyvtárak helyett – új alapokon, új technikai feltételekkel rendelkező és működő kistérségi könyvtári hálózat jól lefedhetné.

A közös érdekek mentén, a tevékenységek integrálásával, az azonosságok és a különbözőségek, az egymásmellettség és az egymásra épülés pontos meghatározásával, a tárgyi és szellemi kapacitások jobb, gazdaságosabb kihasználásával, az igényekre pontosabb, gyorsabb, szélesebb körű reagálás biztosítható.

2007-ben az OKM Közkincs pályázatára az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása a Justh Zsigmond Városi Könyvtár javaslatára pályázatot adott be a „Közkincs–kerekasztal” létrehozására mely pályázat koordinálásával intézményünket bízta meg.

Miután a pályázat támogatást kapott, a munkát 2007-ben elkezdtük, de intézményünk költözése miatt a munka igazából 2008. szeptember 1-től a KSZR létrehozásával indul meg.

A feladat ellátására a Justh Zsigmond Városi Könyvtár szakmailag alkalmas, de a jelenlegi könyvtári létszámmal a szolgáltatás működtetése nem egyszerű dolog.

A könyvtári gyűjtemény gondozása

A Gyűjtőköri Szabályzatban leírtak szerint történik. A gyarapításra fordítható összeg nagysága korlátokat szab, ezért érezhető hiányaink vannak, pl. a számítástechnika és informatika, a műszaki tudományok, az agrárgazdaság, a közgazdaságtan, a vezetéselmélet és vezetésstudomány, valamint a nyelvkönyvek és az idegen nyelvű könyvek terén, bár az elmúlt évben ezen a területen sokat fejlődtünk, és már ebben az évben is vásároltunk nyelvkönyveket. Vannak területek, ahol az állományunk kifejezetten jó.

A folyóirat-állomány összetétele, mindkét helyen (felnőtt és gyermek) jónak mondható.

A beszerzésnél mindig felkutatjuk a legkedvezményesebb lehetőséget. Több könyvnyagykereskedéssel is szerződést kötöttünk annak érdekében, hogy nagyobb kedvezménnyel tudjunk vásárolni. Beszerzéseink során igyekszünk figyelembe venni az olvasói kéréseket!

A könyvtár állományának számítógépes retrospektív feldolgozása jelenleg 95 %-os, ami azt jelenti, hogy a bakelit lemezek kivételével a teljes könyvtári állomány számítógépes feldolgozása megtörtént, az új beszerzések feldolgozása pedig folyamatosan történik. A teljes kölcsönözhető állomány kereshető az online katalógusban. Az új beszerzések azonnal bekerülnek a rendszerbe. A helyismereti gyűjtemény, analitikus feltárása folyamatban van, a digitalizált anyag feldolgozását pedig ebben az évben kezdjük el.

A Gyermekkönyvtár

A gyermekkönyvtárban dolgozó kollégák a kölcsönzés és a tájékoztatás mellett sok rendezvényel, könyvtári órákkal várták a gyerekeket, illetve a város pedagógusait. Nagyon jó és rendszeresen működő kapcsolatot építettek ki a Rákóczi telepen működő iskolával, ahonnan az alsó tagozatos gyerekeket rendszeresen hozzák be könyvtári foglalkozásokra. Hosszú évekre visszanyúló jó kapcsolat alakult ki a „Vadvirág” Esély Klubbal, akik szintén rendszeres látogatói a Gyermekkönyvtárnak, és különféle témákban kérnek csoportos foglalkozásokat. Az elmúlt évtől új csapat, - a városban működő magániskola tanulói - tartják rendszeresen (hétfő délutánonként) nálunk foglalkozásaikat, ismerkednek a könyvtár nyújtotta lehetőségekkel. A korábbi évekhez hasonlóan - július és augusztus első két hetében volt a „Nyári Játsszóház”, amelynek ebben az évben is nagy sikere volt.

II./ Bevételi források és azok értékelése

A fenntartó - Orosháza Város Önkormányzata - éves költségvetési rendeletében határozza meg a Justh Zsigmond Városi Könyvtár költségvetésének fő összegét.

A könyvtár 2011. évi pénzügyi adatai	
BEVÉTEL	
Az intézmény működési bevétele	3.919.000,- Ft
Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	53.754.000,- Ft
• A támogatásból felügyeleti szervtől kapott támogatás	39.388.000,- Ft
• A támogatásból pályázati támogatás	14.367.000,- Ft
• A pályázati támogatásból EU-támogatás	10.879.000,- Ft
Egyéb bevétel összesen	2.818.000,- Ft
Bevétel összesen	60.491.000,- Ft
KIADÁS	
Személyi juttatás	29.749.000,- Ft
Munkaadókat terhelő járulék	7.621.000,- Ft
Dologi kiadás	17.320.000,- Ft
Egyéb kiadás	- 739.000,- Ft
Kiadás összesen	53.951.000,- Ft

A költségvetési források szűkülése miatt megnövekedett, illetve a jövőben még inkább növekedni fog a pályázatok szerepe.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján sikeres pályázatok esetén szolgáltatásainkat, dokumentumellátottságunkat, infrastruktúránkat tudjuk majd bővíteni, fejleszteni.

Az elmúlt két évben - konzorciumi formában – két nagy programra pályáztunk a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséghez:

- A TÁMOP-3.2.4/08/01 „Tudásdepó-Expressz” – A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében;
- valamint a TIOP 1.2.3. kódszámú pályázat, a Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúrafejlesztésére.

Mindkét pályázat elbírálására 2010-ben került sor, de a TÁMOP pályázat megvalósítása át-húzódott a 2011-es évre.

Az elmúlt évben a könyvtári érdekeltségnövelő támogatásból is részesültünk.

A könyvtár az előírt - magasra tervezett – bevételeit 2011-ben nem tudtuk teljesíteni. Legnagyobb bevétel az elmúlt évben a két pályázatból folyt be, ezt követik a beiratkozási és késedelmi díjból azármó bevételek.

Ö s s z e g z é s

A könyvtár csak akkor tudja hatékonyan kiszolgálni használóit, ha minden könyvtáros részese a munkának a tervezéstől az egymásra épülő munkafolyamatokon át, ha megvalósíthatja ötleteit, kifejtheti véleményét.

Legfontosabb feladatunk a könyvtár szolgáltatási, technikai és gyűjteményi hátterét biztosítani a használók színvonalas kiszolgálásához.

A nehéz gazdasági helyzet ellenére, a dokumentumbeszerzést leszámítva viszonylag sikeres év áll mögöttünk. Ebben nagy része volt a pályázati lehetőségek sikeres kihasználásának.

Rendezvényeink, foglalkozásaink általában népszerűek, egyes foglalkozás és rendezvénytípusoknak évtizedes hagyományai vannak, de az újdonságok is sikeresnek bizonyultak.

Oroszhsáza, 2012. március 19.

Hotoránné Fekete Gabriella
könyvtárigazgató